

speurneus

speurneus

Auteur: Paul Stapel
Projectleiders: Angelique van der Pluijm en
Marion van der Meulen
Ontwerp: Jacqueline List (Studio Zwijsen)
Illustraties en logo: Leo Timmers

toelichting

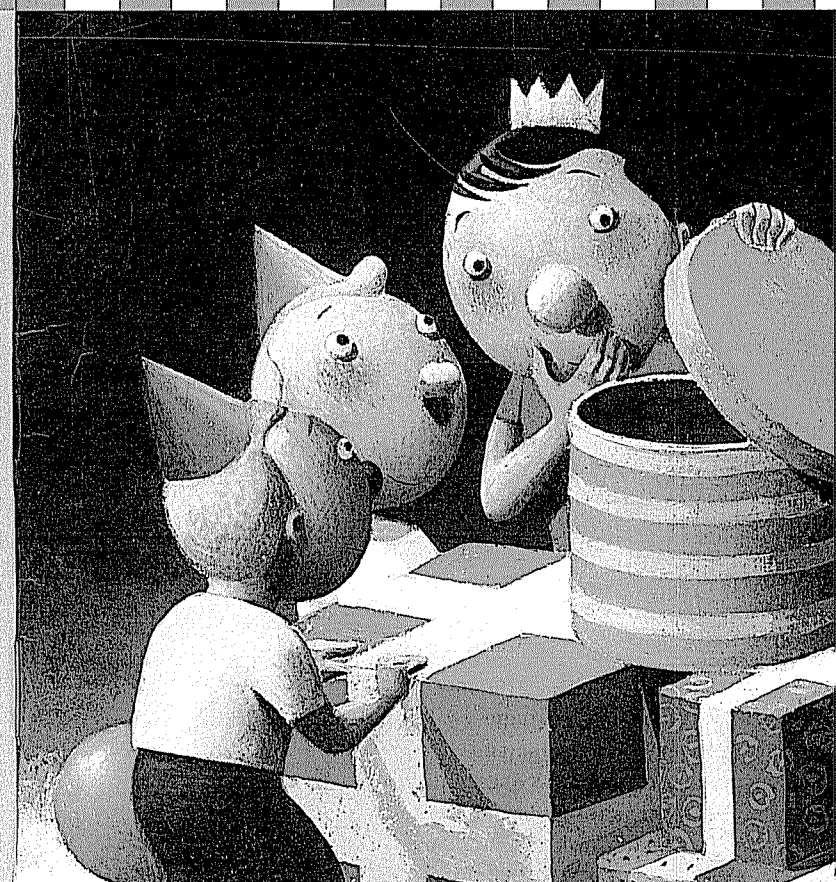

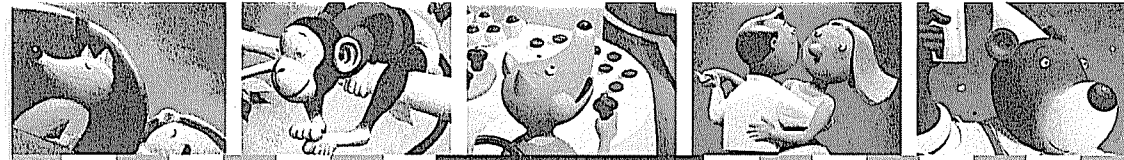
0 1 2 3 4 5 / 04 03 02 01 00

ISBN: 90.276.4429.2
NUGI 140

© 2000 Uitgeverij Zwijsen B.V. Tilburg

Voor België:
Uitgeverij Infoboek N.V. Meerhout
D/2000/1919/48

speurneus

toelichting

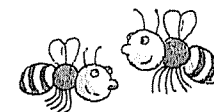
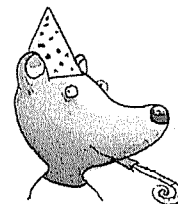
voor zelfstandig en gedifferentieerd

begrijpend lezen

Zwijsen

Inhoud

Inleiding	4
Materialen	5
Doelstellingen	6
Leesonderwijs in groep 3 en 4	6
Teksten en thema's	7
Differentiatie	8
Zelfstandig werken	9
Werkwijze	10
Samenwerken	10
Organisatie in de klas	11
Afspraken vooraf	12
De opdrachten in de oefenboekjes	12
Pictogrammen	16
Corrigeren en registreren	17
Kopieerblad samenwerken	18

Inleiding

Speurneus is een pakket leermaterialen voor zelfstandig werken met begrijpend lezen. Het pakket bestaat uit een opbergdoos met leeskaarten, vier oefenboekjes, een set antwoordkaarten en een toelichting.

De leeskaarten van *Speurneus* zijn gekoppeld aan verschillende AVI-niveaus. Gemiddeld genomen zullen de kinderen met *Speurneus* starten in jaargroep 4. Maar de heel goede lezers uit groep 3 en de zwakkere lezers uit de hogere jaargroepen kunnen ook met *Speurneus* werken.

Speurneus is geen methode. U kunt *Speurneus* dus niet gebruiken in plaats van een methode begrijpend lezen. Wel past *Speurneus* prima naast elke willekeurige methode begrijpend lezen. Indien u geen gebruikmaakt van een methode begrijpend lezen, kunt u *Speurneus* gebruiken als een introductie op het begrijpend lezen.

Speurneus is ontwikkeld als vervolg op *Humpie Dumpie*, dat in de tweede helft van jaargroep 3 gebruikt wordt. Het werken met *Humpie Dumpie* is geen voorwaarde voor het werken met *Speurneus*: ook kinderen die in groep 3 niet met *Humpie Dumpie* gewerkt hebben, kunnen prima met *Speurneus* uit de voeten.

Materialen

Speurneus bestaat uit de volgende materialen:

- een opbergdoos met leeskaarten
- vier oefenboekjes
- 32 antwoordkaarten
- een toelichting

Opbergdoos

In de opbergdoos zitten vier sets van acht leeskaarten: in totaal zitten er 32 verschillende leeskaarten in de doos. Omdat iedere leeskaart in viervoud aanwezig is, telt de opbergdoos 128 leeskaarten. Op deze manier is het mogelijk dat alle kinderen in een groep tegelijkertijd met *Speurneus* bezig zijn. Iedere set leeskaarten heeft betrekking op een bepaald thema en iedere set heeft een eigen kleur. Zo is in één oogopslag te zien bij welke set een leeskaart hoort. Op en in het bijbehorende oefenboekje en op de bijbehorende antwoordkaarten komt deze kleur eveneens terug.

Oefenboekjes

Er zijn vier oefenboekjes. Ieder oefenboekje hoort bij een bepaalde set leeskaarten. De kleur van het boekje correspondeert met de kleur van de set leeskaarten. Ieder oefenboekje begint met een registratieblad. Daarna volgen 16 pagina's met opdrachten. Bij één leeskaart horen altijd twee naast elkaar gelegen pagina's met opdrachten.

Antwoordkaarten

Bij iedere leeskaart hoort een antwoordkaart. Deze antwoordkaarten zijn identiek aan de opdrachtenpagina's in het oefenboekje. De antwoorden zijn op de desbetreffende plaatsen in kleur ingevuld. Op deze manier kunt u of kan het kind duidelijk en snel de antwoorden nakijken. Op de antwoordkaarten zijn alleen de antwoorden opgenomen van die opdrachten waarbij echt een eenduidig antwoord gegeven kan worden. Bij het eerste deel van opdracht 1 (oriëntatieopdracht) en bij de opdrachten waarbij naar de mening van de kinderen gevraagd wordt, is logischerwijs geen antwoord ingevuld. De antwoordkaarten kunt u opbergen in de opbergdoos.

Toelichting

De toelichting geeft u meer informatie over het gebruik van *Speurneus*.

Doelstellingen

De doelstellingen van *Speurneus* zijn:

- Differentiatiemateriaal bieden voor begrijpend lezen.
- Kinderen zelfstandig (individueel of in tweetallen) laten werken aan begrijpend lezen.
- Kinderen kennis laten maken met de eerste aspecten van begrijpend lezen.
- Kinderen kennis laten maken met zowel verhalende als informatieve teksten.

Leesonderwijs in groep 3 en 4

Op de meeste scholen leren de kinderen in de eerste helft van groep 3 woorden en eenvoudige zinnen technisch verklanken. Vanaf de tweede helft van groep 3 gaan kinderen steeds meer betekenisvol lezen, dat wil zeggen: technisch lezen met de nadruk op het begrijpen van eenvoudige zinnen en tekstdelen. In het begin van groep 4 hebben de meeste kinderen dit aanvankelijk technisch lezen afgerond. Zij kunnen teksten lezen op AVI-niveau 3. Zij bekwamen zich verder in het (voortgezet) technisch lezen.

Daarnaast begint in groep 4 ook meestal het eigenlijke begrijpend-leesonderwijs. Kinderen leren de betekenis van langere, soms ingewikkelde teksten ontdekken. In de moderne didactiek ligt daarbij het accent op het leren en toepassen van leesstrategieën. Daarmee krijgen kinderen gereedschap in handen om minder eenvoudige teksten aan te pakken. Zo leren zij dat zij zich vóór het lezen moeten oriënteren op de tekst, dat zij zichzelf tijdens het lezen vragen moeten stellen, dat zij passages eventueel moeten herlezen en dat zij na het lezen moeten terugblikken op de gelezen tekst.

Deze indeling is herkenbaar in de volgorde van de opdrachten van *Speurneus*. Het werken met *Speurneus* ondersteunt een aantal aspecten van de moderne begrijpend-leesdidactiek. Zo raken kinderen vertrouwd met een bepaalde handelingsvolgorde bij het begrijpend lezen, zoals:

- eerst voorspellen, dan pas lezen (opdracht 1);
- relevante woordenschat activeren of ontwikkelen (opdracht 1);
- passages herlezen als dat nodig is (opdracht 2 en 3);
- verbanden leggen (opdracht 3);
- na het lezen nadenken over de tekst (opdracht 4).

De meeste kinderen hebben aan het begin van groep 4 het aanvankelijk lezen afgerond. Als zij AVI-niveau 3 bereikt hebben, kunnen zij zelfstandig aan de slag met set 1 van *Speurneus*. Enkele kinderen zullen meer tijd nodig hebben om de eerste fase van het technisch lezen af te ronden. Omdat de andere kinderen zelfstandig met *Speurneus* kunnen werken, heeft u de handen vrij om deze kinderen daarbij extra te ondersteunen.

Teksten en thema's

Speurneus bestaat deels uit verhalende en deels uit informatieve teksten. Alle teksten zijn speciaal voor *Speurneus* geschreven.

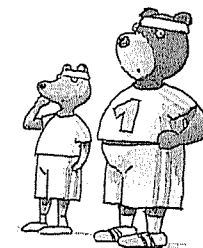
Set 1	AVI-niveau 3-4	Thema Wonen
<i>Informatieve teksten</i>		<i>Verhalende teksten</i>
1. Je huis met je mee		4. Boris krijgt een huis
2. Huizen bouwen		5. Waar is Bart?
3. Water in huis		6. Boris heeft sop op zijn kop
		7. Mijn huis of jouw huis?
		8. Een muis en een kabouter

In deze schema's staan sets, titels, AVI-niveaus en thema's op een rijtje.

Set 2	AVI-niveau 4	Thema Op stap
<i>Informatieve teksten</i>		<i>Verhalende teksten</i>
1. Een dagje strand		4. Een dagje naar zee
2. Naar de kermis		5. Langs de dijk
3. Een dagje uit		6. Schoolreisje
		7. Vier dagen op stap
		8. Het geheim van de tempel

Set 3	AVI-niveau 5	Thema Feest
<i>Informatieve teksten</i>		<i>Verhalende teksten</i>
1. Feest		4. Gefopt
2. Lekker dansen!		5. Een bal in het bos
3. Een tafelorkest		6. Geen echt feest
		7. Welkom
		8. Het feestbeest

Set 4	AVI-niveau 5-6	Thema Natuur
<i>Informatieve teksten</i>		<i>Verhalende teksten</i>
1. Waar is de grote kat?		4. De angsthaas
2. Deze dieren kloppen niet		5. Een grote poes?
3. Spoorzoeken in het bos		6. Slimme Karim
		7. Een kilo veren
		8. Karim ziet ze vliegen!

Veel kinderen in het voortgezet onderwijs hebben problemen met het lezen van studieteksten. Als oorzaak wordt genoemd dat kinderen op de basisschool te weinig informatieve teksten verwerken. Om die reden zijn drie van de acht teksten van iedere set informatieve (non-fictie)teksten.

Binnen een set leeskaarten is er geen sprake van opklimmende moeilijkheidsgraad of van een bepaalde verhaalvolgorde. Daardoor kunnen de leeskaarten in een willekeurige volgorde gelezen en verwerkt worden. Het maakt dus niet uit of een leerling begint met bijvoorbeeld de vijfde kaart, met de eerste kaart of met de laatste kaart van een set. Het AVI-niveau van zowel de verhalende als de informatieve teksten loopt op van AVI 3-4 (set 1) tot en met AVI 5-6 (set 4). Iedere set heeft één verbindend thema.

Differentiatie

Speurneus biedt mogelijkheden voor differentiatie in zowel tempo als niveau. Hierdoor kunnen de kinderen op verschillende momenten in het jaar met *Speurneus* starten. Omdat *Speurneus* differentiatiemateriaal voor zelfstandig werken is, is het belangrijk dat u per kind bekijkt welke set van *Speurneus* het meest geschikt is. Op deze manier waarborgt u de adaptiviteit van het materiaal. U kijkt dan naar de volgende aspecten:

- het technisch leesniveau (minimaal AVI 3-4);
- de bekendheid van het kind met begrijpend lezen;
- de leeservaring van het kind.

Omdat de eerste set leeskaarten geschreven is op AVI-niveau 3-4, is een goede beheersing van dit technisch leesniveau een vereiste. Daarnaast kijkt u naar de bekendheid met begrijpend lezen. Is dit de eerste keer dat het kind bezig is met begrijpend lezen of heeft het al kennism gemaakt met begrijpend lezen? Als derde bekijkt u hoe ervaren het kind is met het lezen van boeken. Hierbij doelen we niet op het technisch verklanken van een tekst, maar op het begrijpen ervan. Kan het kind al complexe (verhaal)structuren aan of is het voornamelijk bezig met eenvoudiger 'hier en nu'-verhalen?

Voorbeeld 1

U heeft een kind in groep 4 dat een goede beheersing heeft op AVI-niveau 4, maar qua inhoud nog voornamelijk eenvoudige verhalen leest. Verder bent u met de klas onlangs gestart met een methode begrijpend lezen. U kunt deze leerling dan - ondanks zijn hogere AVI-niveau - het beste laten starten met set 1 omdat hij op deze manier verder kennis kan maken met begrijpend lezen.

Speurneus is bedoeld voor jaargroep 4, maar omdat de leeskaarten gekoppeld zijn aan een bepaald AVI-niveau, kunt u *Speurneus* ook gebruiken in een lagere of hogere jaargroep. Met de eerste sets van *Speurneus* geeft u bijvoorbeeld de goede lezers in groep 3

een introductie op begrijpend lezen. Voor de zwakkere lezers uit een hogere jaargroep gebruikt u *Speurneus* als extra oefenstof. Op deze manier biedt u met *Speurneus* voor iedere kind materiaal op maat aan.

Voorbeeld 2

U heeft enkele kinderen in groep 3 die erg goede lezers zijn. Ze hebben inmiddels een goede beheersing van AVI-niveau 3-4 en lezen al wat complexere teksten. U merkt dat ze toe zijn aan iets nieuws. U biedt hen de eerste set van 'Speurneus' aan en laat ze in tweetallen samen werken aan de opdrachten.

Voorbeeld 3

U heeft een leerling in groep 5 die zwak is op het gebied van begrijpend lezen. Ook zijn technisch leesniveau (AVI 5) blijft achter. U wilt deze leerling extra oefenstof op maat bieden waarmee hij zelfstandig aan het werk kan. U kunt deze leerling dan laten werken met de tweede of derde set van 'Speurneus'.

Zelfstandig werken

Speurneus is bedoeld voor zelfstandig werken. Door de opzet van *Speurneus* hebben de kinderen tijdens het werken geen instructie nodig. Een voordeel van deze zelfstandige werkwijze is dat u de kinderen tijdens het werken niet intensief hoeft te begeleiden. Zo heeft u tijd om bijvoorbeeld de zwakkere lezers extra te ondersteunen.

De kinderen volgen de aanwijzingen in het oefenboekje en lopen op deze manier de opdrachten door. Na het maken van de opdrachten bestaat de mogelijkheid om de kinderen zelf, met behulp van de antwoordkaarten, het werk te laten nakijken en te laten registreren. Als u hier geen voorstander van bent, kunt u dit natuurlijk ook zelf doen.

Als de groep voor de eerste keer met *Speurneus* gaat werken, raden wij u aan vooraf een algemene instructie te geven. Daarbij maakt u een aantal (organisatorische) afspraken met de kinderen en vertelt u wat de kinderen met eventuele open opdrachten moeten doen. Meer hierover leest u onder de kop *Werkwijze* op de volgende pagina.

Het zelfstandig werken met *Speurneus* kan zowel individueel als in tweetallen gebeuren. Bij het werken in tweetallen hebben kinderen de gelegenheid om met elkaar van gedachte te wisselen over de teksten. Onder het kopje *Samenwerken* vindt u hiervoor suggesties.

Werkwijze

Door de opzet van *Speurneus* kunt u de kinderen op willekeurige tijdstippen met het materiaal laten werken. Natuurlijk kunt u *Speurneus* ook inzetten als lesmateriaal voor een zelfstandig werkuur, op momenten dat kinderen ander werk af hebben, et cetera. Omdat er in een opbergdoos 32 verschillende leeskaarten (in viervoud) zitten en omdat er geen sprake is van een vaste volgorde binnen een set leeskaarten, is het mogelijk dat alle kinderen uit de groep tegelijkertijd met *Speurneus* werken. U kunt de kinderen individueel of in tweetallen met *Speurneus* laten werken. Het werken in tweetallen wordt toegelicht onder de kop *Samenwerken*.

Het is de bedoeling dat de kinderen alle leeskaarten van een set en de bijbehorende opdrachten in het oefenboekje verwerken. Pas als alle leeskaarten gemaakt zijn, mogen de kinderen door naar een volgende set.

Hoe werkt het kind met *Speurneus*?

- Het kind kiest willekeurig een leeskaart uit de set die aansluit bij zijn niveau.
- Het kind volgt de aanwijzingen in het oefenboekje: het maakt eerst opdracht 1, leest de tekst en maakt vervolgens opdracht 2 tot en met 4.
- Het kind kijkt zelfstandig zijn werk na.
- Het kind verbetert eventuele fouten.
- Het kind registreert op het formulier (voor in het oefenboekje) dat de leeskaart af is.
- Het kind kiest een nieuwe leeskaart van de desbetreffende set.

U kunt er ook voor kiezen om de keuze van de leeskaarten en het nakijken en registreren van het werk zelf te doen.

Samenwerken

De *Speurneus*kaarten kunnen goed in tweetallen gemaakt worden. Door met elkaar over de teksten te praten, ontstaat de beste koppeling van de teksten aan de voorkennis en eigen ervaringen van de kinderen. Het voordeel van samenwerken is dat de kinderen elkaar kunnen helpen met moeilijkheden. In de regel is dat goed voor zowel het kind dat hulp vraagt, als voor het kind dat hulp biedt.

Bij samenwerken is het belangrijk dat kinderen zoveel mogelijk dingen om de beurt doen. Zo wordt voorkomen dat één kind steeds het initiatief neemt. U kunt kinderen per keer een samenwerkingspartner (laten) kiezen, maar het werkt beter als kinderen binnen een set kaarten steeds met dezelfde partner werken. Probeer bij het formeren van de groepjes ook zwakke lezers te laten samenwerken met goede lezers. Belangrijk hierbij is dat beide kinderen goed kunnen samenwerken. Wanneer twee kinderen met uiteenlopende leerprestaties goed samenwerken, profiteren beide kinderen daarvan. De zwakkere lezer wordt meegetrokken naar een hoger niveau en geholpen door de sterkere lezer;

de sterkere lezer profiteert ervan doordat het wordt uitgedaagd om ingewikkelde dingen zo te overdenken dat hij ze aan een ander kind kan uitleggen.

Voordat de kinderen gaan samenwerken, bespreekt u met hen het Kopieerblad samenwerken (achter in deze toelichting). Dit kopieerblad dient als leidraad tijdens het samenwerken. Als u dit kopieerblad mondeling toelicht, zal de bedoeling van deze punten duidelijk worden. Van de vier opdrachten op de kaart lenen met name opdracht 1 en 4 zich bij uitstek voor samenwerking. Bij opdracht 4 is om deze reden standaard het pictogram 'samen' opgenomen. U kunt ervoor kiezen de kinderen opdracht 1 en 4 samen te laten maken en opdracht 2 en 3 individueel.

Als u ervoor kiest om de kinderen niet samen te laten werken, kunt u het pictogram 'samen' de betekenis geven van: laat je werk aan een ander kind zien.

Pictogram Samen

Organisatie in de klas

Het werken met *Speurneus* spreekt grotendeels voor zich. Toch is het goed om na te denken over een aantal organisatiepunten, voordat u de kinderen de eerste keer met de leeskaarten laat werken. Iedere klas is immers anders georganiseerd. Door een aantal afspraken vooraf te maken, zal het werken met *Speurneus* in de klas al snel soepel verlopen. Denk, voordat u met *Speurneus* begint, na over het volgende:

• Zelfstandig werken

Hoe zelfstandig wilt u de kinderen laten werken? In hoeverre wilt u kinderen zelfstandig bezig laten zijn met het uitkiezen van de kaarten, het maken van de opdrachten, het nakijken van het eigen werk en het registreren van de voortgang?

• Nakijken

Wie kijkt het werk na? Doet u dit zelf of laat u dit aan de kinderen over? Hoe beoordeelt u de antwoorden bij de open opdrachten?

• Samenwerken

Laat u de kinderen in tweetallen samenwerken? Mogen zij in geval van samenwerken zelf een partner uitkiezen? Werken zij gedurende een periode in vaste tweetallen?

• Open opdrachten

Wie corrigeert de antwoorden van de open opdrachten? Doet u dit of laat u dit aan de kinderen over?

• Eisen

Stelt u aan alle kinderen dezelfde eisen?

Afspraken vooraf

Maak met de kinderen goede afspraken als ze voor de eerste keer met *Speurneus* gaan werken. Start met een specifieke instructie over *Speurneus* waarin u de leeskaarten toelicht en de opdrachten en pictogrammen uit het oefenboekje een keer doorloopt. Zorg ervoor dat de kinderen bij die instructie een leeskaart en een oefenboekje voor zich hebben. Bespreek verder een aantal punten die het zelfstandig werken vergemakkelijken:

- Wat hebben de kinderen nodig?
- Waar staan de leeskaarten?
- Waar liggen de oefenboekjes?
- Wie kiest een nieuwe leeskaart?
- Hoe zelfstandig werken de kinderen?
- Wordt er wel of niet samengewerkt?
- Hoe verloopt het nakijken, verbeteren en bespreken van de opdrachten?
- Wie registreert de vorderingen?

De opdrachten in de oefenboekjes

Bij iedere set van acht leeskaarten hoort één oefenboekje. Het eerste blad van het oefenboekje is een registratieblad. Op de volgende 16 pagina's staan de opdrachten bij de leeskaarten. De opdrachten bij een leeskaart staan steeds op twee naast elkaar gelegen pagina's. De opdrachten zijn genummerd van 1 tot en met 4 en hebben bij alle leeskaarten eenzelfde structuur.

Hieronder volgt een toelichting op de opdrachten in het oefenboekje.

1. Bekijk de kaart

De kinderen maken deze opdracht *voordat* zij de tekst gaan lezen. Op deze manier kunnen zij zich vooraf oriënteren op de tekst en formuleren ze voor zichzelf allerlei verwachtingen over de tekst. De kinderen:

1. bekijken de illustraties;
2. lezen de titel;
3. lezen een paar regels van de tekst.

Vervolgens krijgen zij de vraag: *Wat denk je? Waar gaat de tekst over?* Aan de hand van deze vraag voorspellen de kinderen wat zij op basis van de titel en de plaatjes verwachten. Ze kruisen een van de twee alternatieven aan. Op de antwoordkaart wordt bij deze vraag geen juist antwoord aangegeven. Bij de open vraag *Wat denk je?* gaat het immers om verwachtingen en past niet één juist antwoord. Kinderen die tijdens het lezen merken dat hun aanvankelijke verwachting niet uitkomt, zullen hun verwachting zelf bijstellen. Daarna krijgen de kinderen de opdracht om bij een aantal illustraties of omschrijvingen

de juiste woorden uit het woordenblok te zoeken. In dit woordenblok staan steeds tien woorden die met het onderwerp van de tekst te maken hebben. In de eerste twee sets schrijven zij de woorden bij vier illustraties, in de laatste twee sets schrijven zij de woorden bij twee illustraties en bij drie omschrijvingen.

Door het bekijken van het woordenblok wordt de woordenschat geactiveerd en worden eventueel moeilijke woorden voorbereid. Van sommige moeilijke woorden die in de tekst voorkomen is in het woordenblok de uitspraak weergegeven waardoor de kinderen het woord beter begrijpen: het cadeau - *kado*.

1

Bekijk de kaart

• Feest

Wat denk je? Waar gaat de tekst over?

☐ Over een feest in het Dierenbos.

☐ Over feesten en lekker eten op een feest.

Welk woord past erbij? Kies een woord uit het woordenblok.

de taart

saai

de verjaardag

het diploma

de agenda

Kerstmis

het Suikerfeest

de kalkoen

het cadeau (*kado*)

Thanksgiving

Op deze dag word je een jaar ouder. _____

Bij dit feest hoort een versierde boom. _____

Deze vogel wordt gegeten. _____

1. _____

2. *het d* _____

2. Lees nu de tekst op de kaart

De kinderen lezen pas na het maken van opdracht 1 de tekst op de kaart. Daarna maken zij opdracht 2. Bij opdracht 1 ging het om concrete begrippen; bij opdracht 2 gaat het ook om functiewoorden zoals 'echter' en idiomatische uitdrukkingen zoals 'erin trappen'. Een opdrachtvorm die hier voorkomt is het verbinden van bij elkaar horende woorden of begrippen met omschrijvingen. De oefening is zo samengesteld dat moeilijkere begrippen tussen wat eenvoudigere begrippen staan. Omdat het om één-één-relaties gaat, blijven er bij het verbinden van begrippen meestal enkele combinaties over. Daardoor kunnen de kinderen de betekenis van voor hen onbekende begrippen en uitdrukkingen vaak zelf afleiden.

Daarnaast moeten de kinderen bij opdracht 2 feitelijke informatie opzoeken in de tekst. Het gaat hier om informatie die de kinderen in de leestekst terug kunnen vinden. Als antwoord hoeven de kinderen alleen enkele woorden in te vullen.

2 Lees nu de tekst op de kaart

Wat hoort bij elkaar?

Het moet gewoon gebeuren.	•	Die zanger is beroemd.
zachtjes de snaren aanraken	•	Dat is een muzikant.
heel eenvoudig	•	Er zit niks anders op.
Iedereen kent die zanger.	•	iets verzinnen
Die man maakt muziek.	•	heel simpel
iets bedenken	•	tokkelen op de snaren

Zoek het antwoord in de tekst.

Voor de tafelharp moet je _____ in een blokje hout steken.

De tafel maakt het geluid van de tafelharp mooi. Wat heb je nodig om een tafelgitaar te maken? 1. _____ 2. _____ 3. _____

De instrumenten in de tekst kun je zelf maken. Op welke twee instrumenten kun je tokkelen? 1. _____ 2. _____

3. Lees opnieuw

Bij opdracht 3 komen vragen aan de orde die te maken hebben met de opbouw (volgorde) van de tekst of met relaties zoals oorzaak-gevolg. Soms zullen de kinderen zich de juiste antwoorden meteen herinneren, soms zullen ze een passage moeten herlezen. Zo bezien kan de opdracht 'Lees opnieuw' worden opgevat als 'Lees opnieuw als dat nodig is'. Soorten opdrachten zijn: oorzaak-gevolgzinnen (of delen van zinnen) opschrijven of met elkaar verbinden, een aantal zinnen in de goede volgorde zetten of het juiste antwoord op een vraag kleuren. Met deze opdrachten oefent het kind door lezen en herlezen vaardigheden en strategieën (verbanden leggen en samenhang aanbrengen) die belangrijk zijn bij het begrijpen van teksten.

3 Lees opnieuw

Welke zin uit het blok hoort erbij?

- Want thuis heeft hij geen lift.
- Want ze zijn erg geschrokken.
- Want de buren hebben er last van.
- Want een meneer drukt op de liftknop.

In een flat kun je niet ballen.

Bart gaat graag met de lift.

De lift gaat ineens omhoog.

Bart en Sofie krijgen een snoepje.

• Waar is Bart?

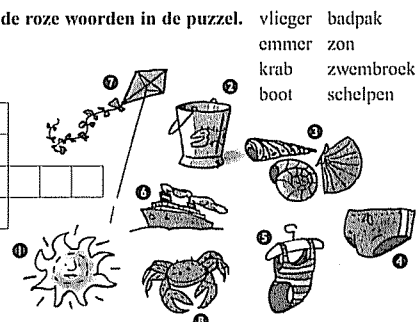
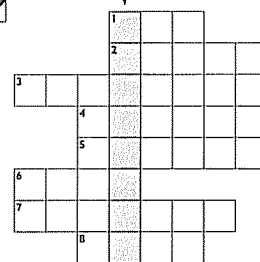
4. Maak de puzzel, de rebus, ontcijfer het geheimschrift ...

Opdracht 4 is een afsluitende speelse opdracht, waarin de kinderen via de opdracht terugblikken op de tekst. Hier komen onder andere kruiswoordpuzzels, speurpuzzels, rebusen, geheimschrift en puzzels met rijmwoorden voor. Daarnaast wordt kinderen soms gevraagd na te denken over de tekst en om daarover een open vraag te beantwoorden.

4 Maak de puzzel

Kijk naar de plaatjes. Schrijf de rode woorden in de puzzel.

Welk woord lees je bij de pijl?

Hoe smaakt dat?

De opdrachten van een leeskaart worden altijd afgesloten met de vraag of de kinderen de opdrachten makkelijk of moeilijk vonden. Het kind kruist hier aan wat voor hem van toepassing is. Zo krijgt u inzicht in hoe het kind het werken met *Speurneus* vindt. Kinderen die bijvoorbeeld vaak 'moeilijk' aankruisen of kinderen die vaak 'makkelijk' aankruisen en veel fouten maken, kunt u nog eens extra begeleiden.

Ik vond deze opdrachten: ☐ makkelijk ☐ moeilijk.

Pictogrammen

In de oefenboekjes worden de volgende pictogrammen gebruikt.

Bekijk de leeskaart.

Kleur het juiste hokje of kleur het plaatje.

Schrijf op.

Verbind met elkaar

Maak een tekening.

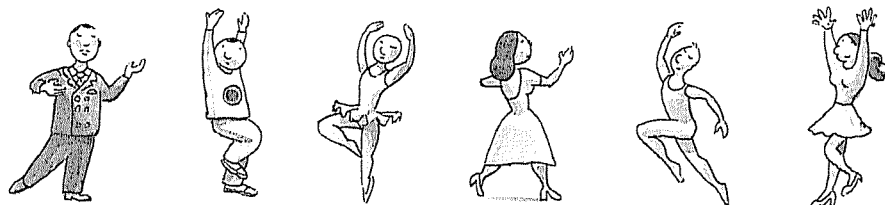

Werk samen of laat je werk aan een ander kind zien.

Omcirkelen

Het is handig dat u vooraf de pictogrammen een keer doorneemt met de kinderen.

Corrigeren en registreren

Bij de algemene instructie maakt u afspraken over wat het kind moet doen als het alle opdrachten gemaakt heeft. Kijkt het zelf de antwoorden na of doet u dit? Wanneer een leerling zelf de opdrachten nakijkt, gebruikt hij hiervoor de bijbehorende antwoordkaart. Voor kinderen van groep 4 kan het nog moeilijk zijn om hun eigen werk secuur na te kijken. Ze hebben de neiging om snel te denken dat het 'zo ook ongeveer op de antwoordkaart staat'. Daarom is het goed om het nakijken in het begin te begeleiden en steekproefsgewijs te controleren. Mogelijk blijkt het voor enkele kinderen in deze fase nog te hoog gegrepen om het eigen werk na te kijken. Het is dan beter dat u het werk zelf nakijkt.

Verder maakt u met het kind afspraken over de fouten in het werk. U kunt bijvoorbeeld afspreken dat het kind de fouten zelf verbetert en het verbeterde werk weer zelf nakijkt. U kunt er ook voor kiezen dat een kind zijn fouten eerst aan u laat zien voordat het zijn werk verbetert.

Als de opdrachten (al dan niet na verbetering) goed gemaakt zijn, tekent het kind de leeskaart af op het registratieblad voor in het oefenboekje door het 'spoor' te kleuren. Achter het nummer en de titel van de leeskaart kan het kind (of u) een datum plaatsen. Op het registratieblad wordt de voortgangsregistratie bijgehouden. Om de registratie eenvoudig en overzichtelijk te houden, is ervoor gekozen om niet aan te geven hoeveel fouten er in de opdrachten zijn gemaakt.

Op het registratieblad staat achter de acht titels van de teksten een leeg gezichtje. Wanneer de kinderen alle acht teksten van een set verwerkt hebben, bedenken zij welke vier teksten zij het leukst vonden. Eventueel bladeren zij nog eens in hun oefenboekje om hun geheugen op te frissen. De kinderen maken van het lege gezichtje achter de vier leukste teksten een lachend gezichtje. Wanneer een leerling een oefenboekje uit heeft, kunt u hem vragen die keuze te verwoorden: 'Vertel eens: wat maakt het ene verhaal leuker dan het andere?'

Set 4 ♦ Natuur		klara!	datum
1	Waar is de grote kat?		13 maart
2	Deze dieren kloppen niet		
3	Spoorzoeken in het bos		
4	De angsthaas		

Kopieerblad samenwerken

Onthoud goed

- Werk samen.
- Lees de vragen om de beurt voor.
- Luister goed naar elkaar.
- Het gaat er niet om wie het beste of de snelste is.

Het gaat erom dat je samen tot het beste antwoord komt.

Werkwijze

MaaK samen opdracht 1:

- Lees de opdracht voor.
- Lees de vragen.
- Bekijk de kaart en denk na over het antwoord.
- Praat over het antwoord.
- Schrijf het juiste antwoord op.

MaaK opdracht 2 en 3 alleen:

- Lees de opdracht.
 - Vul het antwoord in.
 - Maak opdracht 2 en 3 helemaal af.
 - Bespreek samen de antwoorden als je klaar bent.
 - Welke antwoorden zijn anders dan die van je buurman of buurvrouw?
- Je mag je antwoord nog veranderen.

MaaK samen opdracht 4:

- Lees de opdracht.
- Bedenk samen een antwoord.
- Vul het antwoord in de puzzel, de rebus, het geheimschrift of op de schrijflijn in.

*Bespreek of je de opdrachten makkelijk of moeilijk vond. Kruis dit aan in je oefenboekje.
Waarom vond je dat?*